

‘Als docent geef je je leerlingen elke

Beginnend docent Jet Jong deelt haar ervaringen

Hoe ervaren jonge docenten hun eerste jaren voor de klas? In dit interview spreekt lerarenopleider Rien Claassen met docent Jet Jong. Recent behaalde Jet haar diploma ‘leraar geschiedenis’ aan de Hogeschool Utrecht. Nu is ze werkzaam als docent geschiedenis en mentor op het Clusius College Alkmaar. Jet Jong denkt dat docenten keuzes moeten maken. ‘We kunnen niet alles doen.’

Uit de startblokken

Jaarlijks beginnen veel net afgestudeerde eerste- en tweedegraads studenten aan een carrière als geschiedenisleraar. Hoe bevalt het lesgeven hun in die eerste jaren? Wat zijn hun ambities? Heeft de opleiding hen goed voorbereid op de lespraktijk? Hoe geven zij modern geschiedenisonderwijs vorm?

In deze vijfdelige reeks gaan verschillende lerarenopleiders in gesprek met hun voormalige studenten.

Rien Claassen is
lerarenopleider aan de
Hogeschool Utrecht.

Jet, je bent recent afgestudeerd als leraar geschiedenis. Wat beviel jou aan de opleiding en wat minder?

‘Wat ik sterk vind, is de warmte die de Hogeschool Utrecht uitstraalt. Dit had ik vooraf niet verwacht van zo’n grote organisatie. Het gevoel dat je er bent om te leren en dat je fouten mag maken is in Utrecht normaal. Ook is er ruimte voor vragen. Soms bleven vakdocenten ruim een half uur na het college hangen om al mijn vragen te beantwoorden. Het is fijn om gehoord en gezien te worden. Die ervaring heeft me gevormd als docent: ik wil leerlingen ook het gevoel meegeven dat ze gezien, gekend en gehoord worden. Daarnaast heb ik genoten van de vakkennis van sommige docenten en de wijze waarop ze dit uitdragen. Dit motiveerde mij om mee te werken aan het project ‘Cultureel erfgoed en educatie in de Jericho Oase’ waar wij enorm enthousiast werden door de passie van de begeleidende docent. Hij liet ons de mogelijkheden zien om mooi onderwijsmateriaal te maken voor leerlingen met een totaal andere achtergrond en cultuur. Een prachtig project en een bijzondere ervaring rijker!’

De opleiding had ook mindere punten. Als beginnend docent vind ik het lastig om met ouders en leerlingen met een problematische thuissituatie om te gaan. Tijdens de opleiding had ik hier graag meer over geleerd. In een dergelijke situatie sta ik als beginnend docent voor ingewikkelde vragen. Hoe ga ik zo’n gesprek aan? Waar moet ik op letten? Welke gesprekstechnieken moet ik hierbij hanteren? Bij wie leg ik mijn loyaliteit? Moet ik mijn loyaliteit wel ergens leggen? Dit zijn regelma-

tig terugkerende zaken nu ik mentor ben. Ik zou het goed vinden als dit een vast onderdeel wordt van de lerarenopleiding.’

Kun je me meer vertellen over het Jericho-project? Hoe heeft dit jou gevormd als docent?

‘Studenten van de Hogeschool Utrecht werkten samen met studenten van de Hogeschool voor de Kunsten, NIMETO en het Grafisch Lyceum Utrecht. Het doel van het project was om leerlingen in het Palestijnse Jericho bewuster te maken van hun eigen leefomgeving. We hebben dit gedaan aan de hand van een project waarbij

dag meer kennis en zelfvertrouwen'

leerlingen educatieve modules op het gebied van aardrijkskunde, archeologie, geschiedenis en cultureel erfgoed moesten doorlopen. Deze modules waren gekoppeld aan Jericho en omgeving. Wij hebben die modules ontwikkeld in het Engels en laten vertalen in het Arabisch. Ik werkte aan de aardrijkskundemodule en dat gaf mij als geschiedenisstudente een heel nieuwe kijk op mijn vak. Ik bedacht opdrachten en werkvormen en maakte zelfs illustraties bij aardlagen. Uiteindelijk hebben we onze ideeën voorgelegd aan de leerlingen in Jericho, die goede ideeën en feedback gaven. Feitelijk waren we bezig om Palestijnse kinderen zich bewust te laten worden van hun eigen omgeving en daarmee ook van hun identiteit. Voor mij is dit een belangrijk aspect van burgerschap.'

Je hebt tijdens je opleiding stage gelopen. Hoe beviel dat?

'Goed, ik heb bijzondere stages gehad. Tijdens mijn eerste stage werd ik enthousiast ontvangen en mijn collega's hebben mij creativiteit in het ontwikkelen van lessen bijgebracht. Voor een beginnend docent is het lastig om overzicht te krijgen op alle historische bronnen en werkvormen die je kunt inzetten. Een goede stagebegeleider denkt mee met een stagiaire. Mijn tweede stage is mijn huidige werkplek geworden. Hier werd ik met liefde voor de leeuwen gegooid. Plotseling moest ik een collega vervangen. Dat vond ik spannend, maar door de begeleiding is het goed gegaan. Als stagiaire probeer je de docent te worden die je zou willen zijn. Dan is het belangrijk om een stagebegeleider te hebben die vanuit jouw kwaliteiten met je meedenkt. Die begeleiders heb ik gehad en daar prijs ik mij gelukkig mee.'

Waar loop jij als beginnend docent tegenaan?

'In het begin vond ik de administratie rondom het docentschap heftig. Er komt zoveel op je af, je moet veel noteren en bijhouden. Tijdens een stage hoef je deze taken vaak niet te doen. Na mijn afstuderen ben ik snel mentor geworden van een klas. Deze verantwoordelijkheid vind ik fijn, maar mijn valkuil is dat ik altijd voor de leerlingen klaar wil staan. Ook in pauzes en na schooltijd. Hetzelfde overkomt me in de contacten met ouders. Ik vind het belangrijk om er voor iedereen te staan, maar het is lastig om je grenzen dan goed te bewaken. Het is een vreemd dilemma, want juist die contacten geven mij ook energie: het lesgeven, de gesprekken, de interactie. Als docent geef je je leerlingen elke dag meer kennis en zelfvertrouwen, waarmee ze zich in de maatschappij straks

beter staande kunnen houden. Dat vind ik mooi en belangrijk werk. Vaak zijn docenten al met burgerschap bezig zonder dat we dit in specifieke leerdoelen vervatten.'

Hoe kijk jij aan tegen nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs?

'Ik zie mooie ideeën in de voorstellen van Curriculum.nu. Het is goed dat onderwijs voortdurend verandert, want de wereld om ons heen verandert ook. Wat mij aanspreekt is de intentie om geschiedenis vanuit een bredere context te bekijken, dat leerlingen vanuit verschillende perspectieven naar een historische ontwikkeling leren kijken. Door leerlingen hierin te trainen, draag je als docent bij aan het bestrijden van vooroordelen en hokjesdenken, geen overbodige luxe in deze tijden. Wel vraag ik me af hoe al deze nieuwe voorstellen en ideeën in de planning passen, we hebben al zo weinig lestijd. Ik denk dat we als docenten keuzes moeten maken. We kunnen niet alles doen. Een ontwikkeling waar ik me zorgen over maak, is het afbouwen van passend onderwijs. Maar daar hebben sommige leerlingen juist zoveel baat bij! Ik zie om me heen dat leerlingen die extra hulp en aandacht nodig hebben het niet redden wanneer zij geen passend onderwijs krijgen. Daar zou de politiek zich wel wat meer zorgen over mogen maken.'

Gouden tip voor beginnende docenten

'Neem feedback van harte aan, maar blijf altijd bij jezelf. Als je passie voelt voor het lesgeven, het vak en de leerlingen, zit het docentschap al in je. Je kunt het dus. Blijf bij jezelf maar groei door feedback en zelfreflectie.'

Wat vind jij de grootste uitdaging voor het onderwijs?

'Leerlingen de wereld laten begrijpen aan de hand van verhalen en kennis uit het verleden, daar moeten wij geschiedenisdocenten scherp op blijven. Ik ben bang dat dit langzamerhand verminderd door verschillende methodes die het vak geschiedenis niet herkenbaar terug laten komen. Hierdoor gaat naar mijn mening de kern van het vak verloren. De uitdaging ligt niet alleen bij de schrijvers van methodes Mens en Maatschappij, maar ook bij docenten die hierin lesgeven. Bewaak de kwaliteit van het vak geschiedenis en accepteer geen aantasting van de kernwaarden van ons vak.' ■